

'N NIEWE SGOOL, 'N NIEWE SPELLING?

In de periode van 1947 tot 1967 heb ik bijna elke zomer 't genoeg (?) gehat bij 't sgriftelik gedeelte van 't onderwijzers-eksamen m'n leerlingen — toen heten ze nog zo — 'n diktee te dikteren. Voor 't beoordelen van de pennevrugten der kandidaten werden jaarliks regels vastgesteld, die niet alleen aangaven bij welk aantal fouten welk sijfer hoorde, maar bovendien aan fouten in werkwoortsvormen ekstra reliëf gaven door de verplichting ze met anderhalf te vermenigvuldigen. Ik raide m'n studenten dan ook altijt aan om de werkwoorden in de gemaakte diktees nog maar 's goet te bekijken, wat tot gevolg hat dat er, altans in de eksamendiktees, weinig werkwoordelike spelfouten overbleven.

In de opstellen, die ook bij 't sgriftelijk eksamen hoorden, was dat wel anders. Zo herinner ik me 'n kandidaat die 'n 10 kreeg voor z'n diktee, maar in z'n opstel wel drie (!) werkwoorden fout spelde. Ik weet nog dat hij die spelfouten maakte in 'n kwa inhout voortreffelik opstel, dat ik dan ook met 'n 9 hat willen honoreren. Vergeet 't maar! In de korreksie-voorsgriften voor 't opstel stont namelik elk jaar opniew dat bij 'ernstige spelfouten' 't sijfer met 'n punt verlaagt diende te worden.

Gewigtigheid

Nog 'n herinnering, van veel latere datum. Op 14 januarie 1983 was ik erbij aanwezig dat aan de

spelling vereenvoudiging

Utrechtse universiteit de heer Assink promoveerde. De promovendus verdedigde in z'n proefsgrift 'n metode waarmee iemant snel en doelmatig de werkwoortspelling zou kunnen leren. Promotor Van Parreren releveerde daarbij dat 'proefkinderen' die met de metode-Assink de werkwoortspelling geleert hadden, tog nog aardig wat fouten maakten ... Veelzeggend was ook dat een van de hooggeleerde opponenten zig verdiepte in de vraag hoe 't tog komt dat ook mensen als hijzelf wel eens 'n werkwoort verkeert sgrijven ...

Wat 'n gewigtigheid dus rondom de werkwoortspelling. Teregt? Geen sprake van! Spelfouten in werkwoorden zijn eigenlijk geen fouten. In dit artikel, dat in SPELLING-85 gestelt is, zijn heel wat werkwoorden anders gespelt dan nu gebruikelik is. Tog kan men even goet begriipen wat er meegedeelt wort als wanneer de huidige spelling gebruikt zou zijn, met andere woorden: de *inhout* van de tekst komt — ondanks die zogenaamde spelfouten — goet over.

Onnodige moeilijkheden

De taal is ons belangrijkste kommunikasiemiddel. De spelling ervan is dán doelmatig als ze de taal vlot foutloos op papier brengt. Onder 'foutloos' valt hier te verstaan: zó dat er staat wat de sgrijver bedoelt en zó dat 'n ander de tekst vlot kan lezen, dat wil zeggen begriipen wat er bedoelt wort.

De 21-jarige Vereniging voor Wetenschappelijke Spelling, waarvan ik de sekretaris ben, is na jarenlange studie in 1980 gekomen tot 'n doelmatiger spelling. U treft hierbij 'n overzicht aan van de negen veranderingen die ons voor ogen staan. Dat geheel hebben we SPELLING-85 genoemd, omdat we vinden dat 't basis-onderwijs, dat immers geagt wort in 1985 te starten, de kans moet krijgen om te floreren *zonder de zinloze spelling-moeilikheden* die door onze vereniging zijn uitgefiltert. Er is wel 'n nog betere spelling dan SPELLING-85 denkbaar, maar bij zo'n spelling zou 't versgil met de huidige wel erg groot zijn. SPELLING-85 versgilt juist heel weinig met de huidige, maar tog is elk van de negen veranderingen 'n stap in de rigting van 'n grotere konsekwentheid. Kinderen die SPELLING-85 hebben leren sgrijven — dat duurt hooguit vier jaar — zullen ook weinig moeite hebben met 't lezen van teksten in de 'oude' spelling.

Nootzaak

Op 16 maart 1984 hebben we 'n vrij uitvoerige brief gestuurt aan Regering en Twede Kamer met 't dringende verzoek aan amtenaren en 't onderwijs 't gebruik van SPELLING-85 toe te staan. Aan anderen dan amtenaren en onderwijzenden sgrijft de wetgever hieromtrent niets voor: de burgers van ons vrije lant mogen spellen zoals ze willen.

In de periode van 1894 tot 1934 hebben grote groepen en ook individuen die vrijheit positief gebruikt door de spelling-Kollewijn te sgrijven in plaats van de spelling-De Vries & Te Winkel. Tot die groepen behoorden grote onderwijs-organisaties als de Bond van Nederlands(ch)e Onderwijzers, tot de individuen taalkundigen als C.G.N. de Vooy en Gerlach Royen en sgrijvers als Theo Thijssen, A.M. de Jong en Du Perron. Ze begrepen dat spellingvereenvoudiging zowel onderwijskundig als soosjaal hart nodig was.

Dat die dubbele nootzaak onverminderd bestaat is onder andere aangetoont door dr. I. van der Velde. 't Boekje waarin hij dat deet hete dan ook *Spellingvereenvoudiging, onderwijskundige en sociale noodzakelijkheid*. 't Is in 1968 uitgegeven door ... de ANOF, die later is overgegaan in de inmiddels opgeheven NFO (Nederlandse Federatie van Onderwijsgewenden).

We hebben, hoe betreurenswaardig dat ook is, de stellige indruk dat sommige nederlantse onderwij-

De **VWS** wil negen verbeteringen:

T=T

Konsekwent gebruik van de letter t als weergave van de spraakklank t: hij wort, ze wert, wort je, 't miste, gehat, geweld, hoet, steeds, broetje.

D=D

Konsekwent gebruik van de letter d als weergave van de spraakklank d: hij antwoorde, ze bestede, 't brande, hij lade in, zij beelde uit, ze hoede.

P=P

Konsekwent gebruik van de letter p als weergave van de spraakklank p: ik hep, je hept, hepzugt, ze topt, slapje, spinnewep, bopslee, zeerop.

CH/G=G

Konsekwent gebruik van de letter g als weergave van de spraakklanken ch en g: sgat, sgrijven, bogt, vrugt, agt, egt, egter, peg, alligt, gogelaar.

TWEËDE enz.

Konsekwent gebruik van één e aan 't eint van 'n lettergreep: *twede*, hij knede, overzese, zeën, onderzeër, ideën, getweën, gedweë.

-IËN

Weglating van de eerste e in de uitgang -ieën: kniën, driën, kopiën, melodiën, fantasiën, simpatien, fo-biën.

-LIJK

Weglating van de j in 't agtervoegsel -lijk: vrolijk, redelijk, begrippe-lijk, mogelijk, koninklike, manneli-ke, vrouwlike.

TUUS

Weglating van niet-uitgesproken letters: tuis, hipoteek, ert, vrou, amt, leew, niew, medies, idilliese.

CADEAU=KADO enz.

Verdere aanpassing aan de Nederlantse spelregels van de spelling van vreemde woorden: kado, klup, resu, hiasint, sirkus, ekstra, sukses, aksent, aksie-sentrum, sjiek, dinee, joggert

De VWS heeft als adres postbus 7, 1170 AA Badhoevedorp, telefoon 02968-3313.

zenden die dubbele nootzaak niet goet (meer) inzien. Hebben ze zig misgien zant in de ogen laten strooien door sgrijvers als Mulisch, Hermans en Kousbroek, die, met stilistiese middelen 'n sgijn van redelijkheid suggererent, over spelling de meest demagogiese onjuistheden op papier hebben gezet?

Aksie SPELLING-85

Onderwijzenden in Nederlant en Vlaanderen, 't is werkelijk heel, heel hart nodig dat u zig massaal aansluit bij de VWS en eventueel zelf SPELLING-85 gaat toepassen! 't Individuele litmaatsgap kost u f 15,—/275 BF per jaar (na junie slegts de helft voor de rest van 't jaar); 'n groep kan 'kollektief

lit' worden voor f 70,—/1.000 BF per jaar. U verwerft 't litmaatsgap (inkl. ons kwartaalblat VWS-NIEWS) door de kontribusie over te maken op giro 68 78 00 van de VWS in Breda.

Wilt u eerste nog 's wat nadere informatie, bestel dan tegen de verzentkosten (f 2,50) onze folders en onze *Gits bij SPELLING-85*, of nodig eens een of meer deskundige VWS'ers uit om, bijvoorbeeld op de bijeenkomst van 'n vakbonts-afdeling, 'n informatieve en instruktieve 'babbel' plus gedagte-wisseling te verzorgen.

Onderwijzenden, laat 't basis-onderwijs goet beginnen:

'N NIEWE SGOOL, 'N NIEWE SPELLING!